Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (Judecător Dodon Viorica)
Dosarul nr. 3r-477/2023
2-23131536-02-3r-09102023

D E C I Z I E

19 octombrie 2023 municipiul Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:
președintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie
judecătorii Bostan Angela și Dașchevici Grigore

examinând fără participarea părților, recursul declarat de Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 13 septembrie 2023, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiat demersul Inspectoratului General pentru Migrație privind prelungirea duratei de luare în custodie publică a cetăţeanului Republicii Turcia, *****, născut la *****, pe un termen de 30 zile, cu plasare în Centrul de plasament temporar al străinilor al Inspectoratului General pentru Migrație,

C O N S T A T Ă :

La 13 septembrie 2023 Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova a depus un demers privind prelungirea duratei de luare în custodie publică a cetăţeanului Republicii Turcia, ***** născut la ***** pe un termen de 30 zile, cu plasare în Centrul de plasament temporar al străinilor al Inspectoratului General pentru Migrație.

În motivarea demersului, Inspectoratul General pentru Migrație a indicat că, potrivit pct. 8 al Dispoziţiei Comisiei pentru Situaţii Excepţionale a Republicii Moldova nr. 6 din 03 martie 2022, prin derogare de la prevederile art. 2, 20, 39 alin. (2), 189 şi 224 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, solicitările Inspectoratului General pentru Migraţie din cadrul Ministerului Afacerilor Interne referitoare la luarea în custodie publică a străinului sau prelungirea acestei măsuri vor fi examinate de instanţele de judecată potrivit procedurii de contencios administrativ, ţinându-se cont de prevederile speciale ale Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. De asemenea, în conformitate cu pct. 9 al Dispoziţiei, se stabileşte că prelungirea duratei de luare în custodie publică a străinilor

se dispune de instanţa de judecată, în a cărei rază de competenţă se află Centrul de plasament temporar al străinilor. Iar în conformitate cu art. 64 alin. (5) al Legii nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, prelungirea duratei de luare în custodie publică a străinilor prevăzuţi la alin. (2) şi (3), care nu au putut fi îndepărtaţi de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit, se dispune de către instanţa de judecată la solicitarea motivată a autorităţii competente pentru străini.

A menționat că, la 18 iulie 2023 de către Judecătoria Comrat, sediul Central a fost dispusă luarea în custodie publică a cetăţeanului Republicii Turcia, *****, născut la *****, pe un termen de 30 de zile.

În fapt, Inspectoratul General pentru Migrație a explicat că, în conformitate cu prevederile art. 52 alin. (4) şi art. 58 alin (1) lit. a) ale Legii nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, la 18 iulie 2023 în privinţa străinului Republicii Turcia***** de către Direcţia Regională Sud a Inspectoratului General pentru Migraţie a fost emisă Decizia de returnare sub escortă de pe teritoriul Republicii Moldova nr. 14, despre care fapt i-a fost adus la cunoştinţă străinului. Motivul care a stat la baza emiterii Deciziei constă, că anterior la 20 iunie 2023 de către Direcţia Regională Sud a Inspectoratului General pentru Migraţie a emis Decizia de returnare de pe teritoriul Republicii Moldova nr. 20, despre care i-a fost adus la cunoştinţă străinului de a părăsi teritoriul ţării timp de 15 zile şi nu a fost executată.

A relevat că, potrivit art. 64 alin. (1) al Legii nr. 200 din 16 iulie 2010, luarea în custodie publică este o măsură de restrângere a libertăţii de mişcare, dispusă de instanţa de judecată împotriva străinului care nu a executat decizia de returnare sau care nu a putut fi returnat în termenul prevăzut de legislaţie, care a trecut sau care a încercat sa treacă ilegal frontiera de stat, care a intrat în ţară în perioada de interdicţie dispusă anterior, a cărui identitate nu a putut fi stabilită, care a fost declarat indezirabil ori împotriva căruia a fost dispusă expulzarea.

Astfel, la 18 iulie 2023 Judecătoria Comrat, sediul Central a dispus luarea în custodie publică a străinului *****, cu ulterioară îndepărtare de pe teritoriul Republicii Moldova.

A precizat că pe perioada aflării în custodie publică, cetățeanul *****nu a contestat deciziile de returnare menţionate, astfel că au rămas în vigoare şi urmează a fi executate.

A menționat că, străinul deţine paşaport valabil, însă refuză executarea Deciziei de returnare, nu cooperează cu organele Inspectoratului General pentru Migraţie al MAI şi încearcă în orice mod să se eschiveze pentru a nu fi îndepărtat în ţara sa de origine.

Astfel, la 4 august 2023 acesta a înaintat o cerere pentru a fi escortat din cadrul Centrului de plasament temporar al străinilor către Centrul multifuncţional Comrat pentru înregistrarea căsătoriei (depunerea declaraţiei). De asemenea, la 9 august 2023 străinul a înaintat cererea de azil către Direcţia azil şi apatridie a Inspectoratului

General pentru Migraţie, însă din motivul fluxului mare a cererilor, la moment nu este nici nu răspuns.

La 1 septembrie 2023 a parvenit răspunsul la Petiţia cu nr. A-562/23 din 4 august 2023 privind escortarea din cadrul Centrului de plasament către Oficiul stare civilă Comrat. Această solicitare a fost respinsă, deoarece nu întruneşte condiţiile legale pentru organizarea escortei.

Inspectoratul General pentru Migrație a susținut că străinul refuză să plece în ţara sa de origine şi să conlucreze cu organele de migraţie pentru perfectarea actelor sale. Iar, reieşind din faptul că termenul luării în custodie publică expiră la 16 septembrie 2023, solicită prelungirea termenului de luare în custodie publică pe un termen de până la 30 de zile în privinţa cetăţeanului Republicii Turcia, *****, născut la *****în vederea executării Deciziei de returnare sub escortă de pe teritoriul Republicii Moldova nr. N-14 din 18 iulie 2023.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 13 septembrie 2023, s-a respins ca fiind neîntemeiat demersul Inspectoratului General pentru Migrație din 13 septembrie 2023 privind prelungirea duratei de luare în custodie publică a cetăţeanului Republicii Turcia, ***** născut la *****, pe un termen de 30 zile, cu plasare în Centrul de plasament temporar al străinilor al Inspectoratului General pentru Migrație.

Exprimându-și dezacordul cu soluția primei instanțe, la 4 octombrie 2023, prin intermediul serviciului poștal, Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova a declarat recurs, prin care a solicitat, casarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 13 septembrie 2023, cu emiterea unei noi decizii, prin care demersul privind prelungirea luării în custodie publică să fie admis.

În motivarea cererii de recurs, partea recurentă a indicat că, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 13 septembrie 2023 a fost emisă fără a fi luat în cosideraţie prevederile Legii nr. 200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, cât și statutul persoanei a cărei ședere pe acest teritoriu este ilegală.

A menționat că, în prezent cet. ***** nu se află în custodie publică, astfel încât există riscul sustragerii străinului de la executarea măsurii de returnare. Iar prelungirea termenului de aflare în custodie publică în Centrul de plasament temporar al străinilor este necesar în vederea pregătirii returnării și efectuării procesului de îndepărtare.

În materie de drept, recursul a fost întemeiat în baza prevederilor art. 423-428 din Codul de procedură civilă și art. 64 din Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 9 octombrie 2023, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, recursul a fost repartizat spre examinare în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Mîra Ghenadie.

Respectând principiul contradictorialității, în conformitate cu prevederile art. 38 din Codul administrativ, înaintea emiterii unei soluții, participanților la proces li s-a

oferit posibilitatea de aşi expune punctul de vedere, însă intimatul nu şi-a manifestat poziția în nici un fel.

Verificând materialele dosarului, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că cererea de recurs depusă de Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, urmează a fi declarată inadmisibilă din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, „*examinând recursul împotriva încheierii judecătoreşti, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil*".

Potrivit art. 242 din Codul administrativ, „*recursul împotriva încheierii judecătoreşti se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătoreşti, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătoreşti împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul*".

Totodată, în sensul art. 241 alin. (3) din Codul administrativ, „*pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătoreşti se aplică corespunzător prevederile cap.III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva*".

La rândul său, prevederile art. 233 din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ reglementează condițiile de formă şi conținut față de cererea de apel și prin urmare față de cererea de recurs.

Astfel, prin prisma dispozițiilor art. 236 alin. (2) lit. d) din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ coroborate cu prevederile art.241 alin. (3) și art. 242 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special când a fost depus după expirarea termenului stabilit.

Concomitent, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate de prevederile Codului de procedură civilă prin prisma art. 195 din Codul administrativ, potrivit căruia, „*procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171*".

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, „*termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces şi alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte*".

Conform art. 111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, „*actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei*

comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor şi cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen".

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, „*dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel*".

Cu referire la calcularea termenului de depunere a recursului, Completul specializat reține și prevederile art. 63 din Codul administrativ, potrivit cărora, „*calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art.383–390 din Codul civil. Dacă o autoritate publică trebuie să efectueze prestaţii doar pentru o anumită perioadă de timp, atunci această perioadă expiră în ultima zi a ei, chiar şi atunci cînd aceasta este o zi de sâmbătă, duminică sau o zi liberă stabilită prin lege*".

Pornind de la prevederile legale menționate *supra*, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, „*hotărârile şi alte acte de dispoziţie prin care se stabilesc termene, precum şi numirea şedinţelor şi citaţiile se notifică participanţilor la proces conform art.96–114*".

Conform art. 96 alin.(1) din Codul administrativ, „*notificările şi comunicările către participanţii la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă şi eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării şi acceptată de participantul la procedură*".

La caz, Completul judiciar reține că, copia încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 13 septembrie 2023, a fost înmânată reprezentantului Inspectoratului General pentru Migrație, Valuța Mihail, la ***13 sepetembrie 2023***, acesta fiind semnatarul demersului și cererii de recurs, fapt confirmat prin recipisa anexată la lucrările dosarului (f.d. 37).

Astfel, coroborând normele legale precitate, Completul judiciar conchide că, în condițiile speței, termenul de procedură de 15 zile instituit de legiuitor pentru

valorificarea dreptului de a ataca în ordine de recurs încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 13 septembrie 2023, a început să curgă din ziua imediat următoare datei recepționării încheierii – ***14 septembrie 2023***, iar data limită de depunere a recursului fiind ziua de ***28 septembrie 2023***, inclusiv.

În pofida celor enunțate, Inspectoratul General pentru Migrație, fiind reprezentat de Valuța Mihail, nu s-a conformat prevederilor legale și a depus recurs abia la ***4 octombrie 2023***, după expirarea termenului legal și fără a solicita repunerea acestuia în termen, fiind aplicabilă, la caz, sancțiunea procedurală, prevăzută de art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă şi procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile şi să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, întrucât termenul de recurs prevăzut la art. 242 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință declararea recursului ca inadmisibil.

Completul de judecată menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Contrar acestor prevederi, Inspectoratul General pentru Migrație, reprezentat de Valuța Mihail, fiind interesat de soluționarea prezentului litigiu în ordine de recurs, nu a depus diligența necesară ca să îndeplinească obligațiile sale cu bună-credință, în vederea interesării la intervale de timp rezonabile de soarta dosarului respectiv, pentru a nu omite termenul legal, care este unul imperativ, de depunere a recursului împotriva încheierii contestate conform rigorilor, cu solicitarea după caz, repunerii în termen a actului de procedură în conformitate cu legislația în vigoare.

În conformitate cu prevederile art.65 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, „*dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpa unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise*”.

Din materialele cauzei, precum și din conținutul recursului depus de Inspectoratul General pentru Migrație, instanța de recurs reține că ultima nu a făcut uz de prevederile art.65 alin.(1) din Codul administrativ și nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului.

Prin urmare, culpa depunerii peste termenul stabilit de lege a recursului, se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentului, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza *Ponomaryov c. Ucrainei*, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Drept urmare a celor expuse, soluția de declarare a recursului depus de Inspectoratul General pentru Migrație drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Inspectoratul General pentru Migrație ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile 243 alin. (1) lit. a) Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E :

Recursul declarat de Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 13 septembrie 2023, se declară inadmisibil.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Președintele completului,
Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Dașchevici Grigore